„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком и недељом** на целом табаку, **уторником** на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За **ОГЛАСЕ** плаћа се 6 нов. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.
За „**Припослано**“ плаћа се 20 н. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „**ЗАСТАВЕ.**“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 100. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 10. ЈУЛА 1896. **ГОДИНА XXXI.**

СРПСТВО У ТУРСКОЈ.

Од свих народа, што су на балканском полуострову под јармом турским, најтежи је положај српскога народа. У Старој Србији немилице га тамани и растерује разуздани арнаутски елеменат, којем турске власти никакве границе не постављају у том тамањењу, а у Македонији прождире га халапљива бугарштина, а у крајевима ближе Грчкој, изложен је грчком освајању. И једни и други, и Бугари и Грци, служе се у тој својој војни против Српства православном црквом: цариградском патријаршијом, која је у грчким рукама и бугарским екзархатом, који је оцепио православне Бугаре од цариградске патријаршије.

Српство је стамбулској царевини увек изгледало да је најопасније, јер је било у отпору према турској најезди најжилавије и најјуначније, те су за то даване свима другим народима разне добити на штету српског живља, коме се све ускраћивало и забрањивало, што му је за опстанак потребно било.

Док су Грци и Бугари свугде могли да развијају своју цркву и школу, донде је то Србима скоро сасвим онемогућено било, и највећим напорима се по негде која црква и школа српска подићи и очувати могла.

Цариградска патријаршија слала је у српске крајеве епископе, понајвише грчке народности, и радије је Бугаре и Јермене слала, само Србе не, и у том јој на руку *ишла и отоманска порта*, а бугарски екзархат је фанатично гонио Српство и ширио Бугарство, па уз то је порта Бугарима и толико ишла на руку, да је признала бугарску народност као постојећу и тако јој опстанак узаконила, дочим се то за Српство ни помислити није могло.

Несретне прилике и честе и брзе промене у краљевини Србији, учиниле су, да се из Београда није ни из далека оно и онолико чинило, колико би то племенски српски интереси захтевали и сви кораци чињени у Цариграду врло су слабо и врло лагано успевали.

Често се у Београду помишљало и спомињало оцепљење од цариградског васеленског патријарха и на српски екзархат, пак се опет није чинило, јер се ипак надало повољнијим приликама, које би се и без цепања од васеленске патријаршије постигло за српски народ у Турској.

Па и ти лагани и испрекидани кораци српски, као да хоће да уроде жељеним плодом, нарочито од када је почело да се губи оно нерасположење према српском народу, које је вековима укорењено било у Стамболу.

У самом *Цариграду* лепо напредује српска гимназија, па тако исто и у *Солуну* „Дом науке“ са српском школом, а и иначе се број српских школа у Турској полагано подиже.

Највидљивије се напредак српске ствари у Турској показао у томе, што је недавно Србин *Дионисије* постао владика у Призрену, а изгледи су да неће усамљен остати.

Но најглавнији успех Српства у Турској лежи у најновијој вести, *која нам је у овај мах стигла из Цариграда, по којој је већ свршена ствар, да се при васеленском патријархату успостави српски референт, и да ће у најкраћем времену архимандрит* **Фирмилијан** *из Београда доћи на то значајно место.*

Овај чин значи ванредан напредак у сваком погледу.

Пре свега референт при васеленској патријаршији заузима особит положај који је од највећег уплива на решавање ствари и тако ће од сад послови српске цркве и школе у Турској моћним упливом српског референта повољно решаване бити и биће уклоњен злокобни бугарски и грчки уплив.

Поред тога овим начином повољније је решено питање српске народне цркве и школе, но да је постављен екзархат, јер референт стоји у непрестаном додиру и свези са највишим преставником цркве и ту непрестано заступа интересе свога народа, а отклоњено је цепање и очуван је интегритет васеленске цркве, а видимо да у новије доба и православна Русија иде за тим да се и бугарски екзархат укине и опет успостави јединство патријаршије.

А осим свега место српског референта при цариградској патријаршији поверено је човеку који јамчи, да ће свој задатак најсавесније вршити, јер је архимандрит *Фирмилијан* познат као способан, образован, спреман и раден човек, који ће сву своју снагу уложити да оправда пружено му поверење.

Све ово показује, да оном напаћеном српском мученику у Турској, свићу бољи дани, који ће му бар до некле олакшати судбину у претешком туђинском јарму.

Политичке новости.

Велики радикални збор у Србији. За Ивањ-дан заказани а међу тим због владиних марифетлука одложени *велики радикални збор у Србији*, одржаће се у *Београду* у уторак 6. (18.) августа ове године.

*

Руски цар и царица у Бечу. Како јављају из *Беча*, сад је сигурно, да ће руски цар и царица доћи у *Беч* и то 14. (26.) *августа* с великом пратњом. На станици дочека ће цара и царицу, сам цар и краљ *Фрања Јосиф I.*, *Јозефина*, кр. херцегиња као заступница царице и краљице *Јелисавете* и у Бечу налазећи се сви кр. херцези. Осим тога поздравиће цара на станици све војничке и грађанске власти и биће намештена почасна компанија с бандом на челу. Цар ће са својом супругом заједно становати у двору у одељењу за „странце“ а бавиће се *три дани* у Бечу, за које ће време бити силне величанствене свечаности, осим планираног позоришног приказивања у Шенбруну, које отпада, пошто отварање тога позоришта изискује много времена.

*

Нов румунски меморандум. Румунски лист „Adverul“ јавља, да ће нашем краљу кад оде у *Букурешт*, предати тамо станујући ердељски Румуни, заједно с онима, који у ову циљ хоће да иду у Румунију — *меморандум*. Да ово пак спречи, румунска ће влада не само оштрије мотрити на граници, да ердељски Румуни не пређу у Румунију, него ће и у Букурешту живеће и сумњиве ердељске Румуне из земље протерати.

*

Од кр. херцега — краљ. „*Н. Сл. Преса*“ јавља, да ће се баденски *велики херцег* 28. августа (9. септембра) дакле у 70-и свој рођени дан *прокламовати за краља.*

Нови италијански министар спољ. послова Висконти Веноста, примио је у прошли понедељак краљевско именовање за министра и одмах је за тим примио своје звање.

*

Догађаји на Крети. На острву *Крети* још једнако трају немири. Турци не ће, да се чине уступци хришћанима; хришћани опет одлучно траже задовољење својих жеља и захтева, а велике силе и турска влада никако да нађу згодан начин, како да се постојећем злом стању на пут стане, те тако борба, пљење и убијање никако да престану и нема за сад изгледа, да ће се ова ствар тако брзо свршити.

ИЗБОРНО КРЕТАЊЕ.

Из кулпинског среза нам јављају, да се јуче кренуо кулпински посланик др. *Иван Ивановић*, да обиђе своје бираче и да им даде рачуна о свом раду — управо нераду, и наравно да их задобије, да га поново изаберу за кулпинског посланика. Надамо се, да ће Срби бирачи кулпинског среза бити свесни свог задатка и да се неће дати ничим обманути и никако неће хтети бирати др. Ивановића, кога је српски народ на митрополијском збору проклео.

*

Збор пучке странке у Варни. У прошлу недељу после подне био је сазван збор пучке странке у *Варну*, у Тренчинској жупанији. На збору беше више од *три хиљаде људи*. Међу тим пред отварање збора завади се гроф Нандор *Зичи* и Золтан *Змешкал* са *Рада* солгабировом. Дошло је скоро и до „рукопипателности“. *Рада* солгабиров најзад изјави, да збор званичном силом својом распушта. Али гроф *Зичи* ипак отвори збор и *Змешкал* изговори дугачку беседу. Солгабиров поново изјави, да распушта збор. Али се ови не осврташе на солгу, него сад посланик на зем. сабору, *Зеленјак*, изговори беседу и тек онда се збор разиђе својевољно.

ПОДЛИСТАК

МУЛА НУР.

РОМАН МАРЛИНСКОГ.

(Наставак.) 6

Коран заповеда, а срце хоће да се жени што пре Искендер-бег се решио на женидбу: па зашто не? Зашто да не буде младожења какве дивне хануме? Он узе огледалце. погледа се и осмехну. Чињаше му се, да у њему види и лик Кичкене. Не знамо, да ли је још које огледалце у такоме часу осетило на себи толико пољубаца колико ово. „Кичкене, ти ћеш бити моја, само моја!“ клицао је он. „Та све ћу весело за тебе дати. С каквим ли ћу узбуђењем загрлити први пут твоје грло, и одахнути на твојим недрима! А ти ћеш ме волети Кичкене. Је ли, мила хоћеш? Ја ћу те миловати, љубити, љуљкати да заспиш; душу ћу дати за твоју душицу!“

Искендер-бег је био у заносу. Хтео је да овлада девојчицом страсно а плахо, као мусломанин, који у љубави не познаје препреке. Хтео је да је добије као млад човек, а само млади људи имају дара да раде брзо и добро, и кад би Искендеру срећа зависила од жена, ствар би се за час на његову корист свршила.

Женскиње тако воле бујицу осећаја, коју су оне изазвале! — Најзад он се сети да има неку стару тетицу — а тетице је природа само за то измислила и начинила, да буду проводацике и гласоноше — она би му дакле могла у болу помоћи и посаветовати га шта да ради. Он пође доброј старици. Од ње се вратио мал-те не стрмоглавце од радости: тетица је обећала употребити сва невина лукавства. која Мусломани дозвољавају ради свадбеног зближења.

„Дођи ми сутра око Азана (позив на молитву у подне) рече му она, пратећи га до капицика, ја ћу позвати Кичкене да јој нашарам украсе на ђерђеф, јер од мене у целоме Дербенду нико не уме боље. А ти ћеш се склонити иза ове завесе за зидом. Само да ми будеш паметан, не уздиши, не крећи се и да ћутиш; ама као зид да будеш миран.“

Не верујте, молим вас, путницима по истоку, као да се све женидбе Мусломана свршавају тако, да се будући супрузи не виде и не познају пре свадбе. Девојчица до једанаесте године иде откривена лица, и тада благонадежни косачи могу већ да оцене пшеницу по класу. Осим тога увек је на руци услужних баба и тетица, које, ма и за часак, покажу пожељену особу жељноме. И он вели тада: хурија а не девојка! Бела као недотакнути горски снег, стројна као срна. Глас — песма славуја; пливa а не иде!

И веза љубави већ је свршена. Почињу погађања. Таст иште много; зет даје. Најпосле и трговина се сврши: рука о руку и готово. Остаје још да одведу невесту са највећом свечаношћу у купатило, а другога дана на вечеру. Тада све њене невестинске ствари пренесу с музиком кући младожењиној, њу посаде на магарца (као што пророк налаже) и воде је у ново обиталиште, с усклицима, песмом, бубњевима и паљбом из пушака; сутра дан је већ супруга. Место верења и венчања Мула прочита кратку молитву о браку, а остало се остави Алаху и мужу.

Сав свој доглед будуће среће и још друге појединости сањао је Искендер-бег у очараном сну. Још пре зоре он је био будан, а на читава два сахата пре уречена рока седео је већ у кући теткиној, на сандуку. Најмањи шум бацаше га у грозничаво узбуђење. И једва једном зачу се лупкање папуча; две девојчице смејући се гласно међу собом утрчаше у чардак, бацише обућу пред уласком и са поздравом седоше на спрам врата код старе Аџи-Хануме. То је била Кичкене са својом другарицом. Обадве збацише доле своја покривала.

Не знам по коме закону акустике сваки звук Кичкепина гласа одјекиваше у срцу Искендер-беговим, али то знам да је оно за све време њезине посете, непрестано као звонце звонило; када је његова тетка извезла срману црту на ђерђеву, а велике, црне очи Кичкенине севнуше слободно по одаји, њему се учини да га као муња у срце згодише два пушчана хитца. Сама старица дуго је са милосним погледом гледала своју гошћу, за тим је пољуби у стидљиве, оборене очи и рече: „хоћу ли скоро моја мила Кичкене, да ти у бањи навучем обрвице уз песму твојих другарица? Имаш тако миле очи, да Бог да, да их сваке вечери заклопи пољубац и ни једног јутра да се не расклопе у сузама!“ Кичкене загрли бабу и стидљиво зарони успламтеле обрашчиће у њена недра; Искендеру се пак учини, да је и уздахнула.

Стриц Фетхали вели, да сам ја још млада прошапута она из недара.

— А шта вели твоје срдашце моја мила? — одговори јој смејом Аџи-Ханума.

Кичкене дохвати хитро са зида дахире и лупкајући прстићима по њему, место одговора поче певати познату песму, — *Пенџараја ђун ђуш ши:*

Што ми шаљеш зрак прерано
У одаје зоро моја
Ој, младићу стреле ока
Што у срце бацаш моје?

С' тог погледа ја не спавам
Испред мрака бежи сан
И све тако тужим, венем,
Сагоревам ноћ и дан.

И она порумене до плећа, као да је исказала најскривенију тајну, за тим се засмеја као детенце, отури дахире, којима беше недра поклопила и паде у загрљај другарице. За тим се обе засмејаше из гласа, али за што? можда и за то што свака од њих мишљаше о разноме и свака вероваше у погрешку друге.

Али старица беше досетљива, па је хтела све да сазна, „о, ти, мој ђул иси! (ружин мирисе) рече она играјући се се прстончићима Кичкенинога накита: — да је мој рођак Искендер-бег макар иза зида чуо твоју песмицу, он би разбио зид грудима само да види тога славуја; а кад би те угледао ухватио би те као лав срну.“

Кристална ћаса са ружичном водицом слете у томе часу са сандука и с треском се разби. Домаћица и гошће пребледеше, обе од страха, обе од разнолика страха.

Бу надан хабер-ђур? (одкуда тај глас) запита Кичене дрхћућим гласом,

ОТВОРЕНО ПИСМО

ПРЕСВЕТЛОМ ГОСПОДИНУ

ЕРВИНУ пл. ЧЕХУ

великом жупану сремске жупаније.

III.

Пресветли господине! У прва моја два писма изнео сам на јавност моју предану вам интерпелацију, и показао сам, како сте с њоме, а уједно и самном, на жупаниској скупштини, доста жалосно поступили.

Истина, на интерпелације, не мора се одмах, шта више, ни у истој седници, одговорити, али би се она морала свакако пред заседавајуће тело изнети, па ма се она и чије главе тицала. Ту се не пита, да ли је интерпелација по густу дотичнога председника, или се њоме можда коме чита буквица, или се позива когод на одговор, не, то се све не пита, него с њоме се мора на среду. Истина је и то, да сам ја требао моју интерпелацију, вами у самој скупштини предати, а не један дан пре, али сам се побојао, да ви не потражите „длаку у јајету“ те да ми одузмете реч, под изговором, што је нисам дан пре пријавио и предао. Но, од чега сам стрепио, то ме ипак није мимоишло, ви сте ипак нашли вратоца, кроз која сте моју сироту интерпелацију из скупштине избацили, а заборавили сте, да иде јесен, када ћемо се ако бог благослови, опет на скупштини наћи, у којој ће свакако та моја интерпелација из *мртвих ускрснути*, и вашој се пресветлости опет претставити, само, наравно, у другом виду и облику, у много лепшем и богатијем руву, пошто се надам, да ћу дотле накупити доста тактичних података, из народа и општина, којима ћу вам јасно и цртама доказати, да је све оно истина, што сам у интерпелацији навео, премда би се с друге стране радовао, да се преварим у рачуну.

Јесте, ми ћемо се у скупштини на јесен опет састати, и ви ћете се и том приликом уверити, да ја на скупштине не долазим, да на сваки предлог само климнем главом, и како ко у скупштини кине, да му вичем — на здравље. Ви треба да знате, да нисмо сви, као што их на жалост има, да народно поверење употребљујемо, на своје личне користи. Не, пресветли господине, не ћу ја никада своје огрешити душе, и сваки онај љуто греши, који се даје од народа ма у што бирати, а кад дође на лице места, он леђа окрене, народу, а прса окрене и обе руке пружи ономе, који ће му што уделити. А народ? Један народ! Кад би они, који од „горе“ заповедају, пресветли господине живили у народу, кад би видели његову голотињу и сиротињу, и кад би видели наше халапљиве ексекуторе, за цело да им не би пало на памет, вадити последњу крајцару из општинских благајна, па да њоме пуне чивутске џепове на мађарској изложби.

Но, шта је стало банима и велможама до народа и његових општинских благајна. Народ их је напунио, они су их испразнили, а народ ће, као веле, опет напунити. Истина, напуниће их, мора их напунити, али како, са горким знојем лица свога, и са тешким трудом патничког тела свога. Јадни наш земљеделац, неотспављује зору, као наше велможе, ни највећи празник, ни само своје крсно име, не само да у миру не проведе, него многи нису, у те дане, ни код својих кућа. Колико сам и колико пута дошао ја у кућу мога вредног Ирижанина, да му светим свечарску водицу, а кад тамо, а оно сама домаћица скупила око себе своју дечицу, спремила за своје крсно име, што је и колико је Бог дао, а знате, пресветли господине, где јој је домаћин, у Бељини, у Зворнику, у Земуну, у Панчеву, у Бечкереку, у Моровићу, у Кикинди, у Београду, у Шапцу, и бог вас пита, куда се нису разишли, на све четири стране света, патећи дан и ноћ, и себе и свога бедног коњица, не би ли зарадио барем толико, да зарани своју породицу, и да даде цару, царево, и општини, општинско. Па тако раде и наше вредне занатлије, који своја крсна имена проводе на страни, да зараде себи и другима. Па зар је тим патницима до тога, да се њиховом мучном зарадом, као што већ напред рекох, пуне чивутски џепови мађарске изложбе! Сва је срећа, што иришко општинско заступство беше толико свесно, што је поштедило своје суграђане, те не даде из своје општинске благајне, ама ником ни пребијене потуре, за пут, на тај мађарски вашар, што томе заступству служи на похвалу, као свима другим општинама, које су се владале и угледале на иришку општину. И Бог би дао, пресветли господине, да свеколике наше општине, у свачему, буду овако сложне и свесне свога права и своје дужности, и према држави и према народу, и онда би тек процветао наш китњасти Срем. Кад би биле у свакој прилици сложне и свесне, кад би наше општине свагда имале, свој народ, своје грађанство, своје житеље, и њихову корист пред очима, онда би тек наша сремска жупанија попела се на врхунац, и материјалнога и културнога напретка и благостања.

Кад би наше општине свагда биле сложне и свесне, кад би свагда биле искрен пријатељ свога грађанства и свога народа, кад би свагда опрезно чувале част своју и свога грађанства, онда, пресветли господине, потчињени вам чиновници, не би имали каде, по благајнама наших политичних општина баратати, не би имали каде, приликом разних избора, натуривати народу за посланике и жупанијске скупштинаре, оне људе, којима је свашта друго, и преће, и свето, само им је девета брига народ, и онај, који га бира. Да су наше све општине сложне, не би, на пример, чика Стева, чак из Пеште, дошао у карловчићки срез, а још мање би млади Адамовић натурен био Руми, за посланика. Но, надамо се, да ће мађарска хиљадугодишњица и његова изложба, наше општине, народ наш, доста поучити, како му се у будуће ваља владати и шта има чинити, а сада ћемо се вратити на оно, што сам започео писати!

Пресветли господине! Седница поменуте жупанијске скупштине свршила се. Перовође вршиле су најтачније своју свакако наручену дужност, брзо читање поднесака и предлога, тако, да ја сумњам, да је перовођа г. Новаковић, и сам разумео, шта нам је читао, особито онде, где се хоће нешто, онако жмурећки, да протури, као на пример, што се читао предлог о миленијској честитки и њезином походу сремских хаџија. Није се једанпут догодило, да смо вас замолили, да перовође лакше читају поднеске, и да нам се дневни ред, оно, што ће се на скупштини претресати, раније и тачније попише и пошаље, да можемо о тима предметима, код куће, на тенани, промислити и свој суд о истима за скупштину приуготовити. Тако, међу предлозима, које сте нам за ову скупштину означили и кућама нам послали, није било ни спомена, о вашој миленијској честитки и походу у Пешту, и да жупанијска скупштина буде корпоративно заступљена, при отварању некаква миленијска споменика у Земуну. Па, буд су нам ти ваши предлози, као из облака, у скупштину рупили туд их је перовођа г. Новаковић, тако брзо прочитао и с њима ушепртљио, да ја сумњам, да је и двадесети разумео, шта је тај господин прочитао. То је и произвело ону забуну самном, те је мој глас остао нечувен, у своје време, а интерпелација отишла у ваш кошар. Овако читање осуђују и они, који имају добро памћење, добар слух, а како је тек код оних скупштинара, који нису вешти, ни лакшем, а камо ли брзом читању и схваћању. Неће ми, надам се, ни један скупштинар замерити, ако речем, да је многи предлог примљен или одбачен, а да га је сваки скупштинар схватио и разумео. Обично се пртља и жури, да се само сви означени предмети изређају, а то бива с тога, што ретко која скупштина прође, а да јој непретходе какве ванскупштинске церемоније, које дневном реду и раду скупштинском већину времена одузму, а кад дође дневни ред, онда се мора да пртља. Сада ће, ваљада, и за јесењу скупштину опет напред доћи каква церемонија, сигурно та, како жупанијска скупштина да буде заступљена при откривању земунског миленијског споменика? Ко доживи, видеће и тај шпас, видеће и ту сремску параду, коју му ја од моје стране поклањам. Како се пак после скупштине провело на банкету и отпутовало на миленијску изложбу, рећи ћемо у идућем писму.

Стеван Моловић, парох.

Паде одозго — одговори старица, претварајући се као да није разумела питање. — Ах, та црна мачка.

А ја ни седе мачке не трпим, рече Кичкене срдито: — оне увек својим репом машу и маучу на зло по крову. *Саг олсун* (буди безбрижна) Аџа-Ханум! Хајдмо мила Аспето. Мамица ме је само за мало пустила, а ето већ и Мула пева.

Кичкене пољуби домаћицу хладно, али ова пратећи госте до капицика шапну јој на ухо: „Узалуд се срдиш, Кичкене; не ћу злим већ цвећем да ти главу обаспем. Ја волем твоју срећу као златан кончић, а има човека који би тако радо уплео своју душу у тај кончић; и само ја и Алах о томе знамо! Кичкене разрогачи очи од изненађења и љубопитства, али се врата затворише тајанствено и само звук резе беше јој одговор.

Искендер-бег умало што не удави добру тетку у загрљају, кад га она грљаше што није седео миран у својој обсерваторији.

— Зар могох бити миран кад ми срце у мало није препукло, умал' што није искочило, када угледах ружице на образима Кичкене, чим се моје име спомену. Те ружице хтедох устима скинути: ко сеје, има право и да пожње.

То је, то је и невоља наша, што ми у црном врту сејемо.

— Купи ми тај врт Аџа Ханум; немој да умрем као славуј на шипку ове ружице. Проси ми Кичкене, и ти ћеш видети да ја нисам само заљубљен него и захвалан. Ја ћу ти купити најбољу биволицу у целоме Дагестану.

Другога дана доби Искендер-бег одговор од Кичкенинога стараоца. Мир-Хаџи-Фетхали Исмаил-огли био је неограничени господар његовине судбине, јер јој болесна мати не имађаше никакве воље.

Поручите Искендер-бегу, рече он, Аџе-Хахануми, да се ја још врло добро сећам његова оца, а знам да дугове очеве плаћају и деца до трећега колена. Старац је био плах, па ме је назвао једном пред целим народом сином издаје. Не успех опрати крвљу ову увреду, јер нам у то време руска власт придави све обичаје својом гвозденом мишицом; али ја ипак нисам с њиме сахранио и освету оној увреди. Зар он мисли да сам ја псето, те да се умиљавам ономе ко ме удара? Па баш и да није све то било; да нисмо ни мрве један другоме натрунили каква би то била част за мене једнога агамири, потомка пророкова, ородити се са овим бегом? У Дербенту имаде 70 бегова, а агамира само пет, и ја по свој прилици, нисам међу њима последњи.

А што ми говориш о миразу? Кад ми га буде дао, с чиме би он живео са мојом синовицом? Где му је породица која би га у случају невоље помогла, а у коју би могао светла образа ступити? колико враниних јаја добија као приход од своје куће? Продаје ли доста коприва са својих поља. Голач је он голач! Недам, па не дам! Ја не примам у сродство тетре паре, чија је глава и кеса тако празна, да чим духнеш оне одлете. *Саг олсун!*

Можете мислити какав бес обузе Искендер-бега, кад му од речи до речи испричаше подсмешљиви одговор. Најпосле ватра јарости утиша се, и он закопа дубоко у срцу, обмануту страст и плаховиту мржњу. Он је био Татарин.

(Наставиће се.)

АВТОНОМНЕ ВЕСТИ.

Кретање учитељства. Расписан је стечај на место учитеља: у *Иванди*, — рок до 20 јула, до св. Илије: у *Нађфалви*, рок до св Илије: у *Ловри*, мешовита школа, рок пријаве до 26 августа по ст. календару о. г.

Кретање свештенства. Расписује се стечај на упражњено место пароха: у *Осеку*, архидијецеза, рок пријаве до 1. (13.) авг. о. г.

Радња епархијских власти у Темишвару. Седница *епархијске конзисторије* у Темишвару, држана је 11. (23.) јуна 1896. под претседништвом преосвећеног господина дијецезана, и решени су у њој ови важнији предмети: Извештени су путем односних надлежних окр. прота о поделењу државне припомоћи им вис. кр. уг. министарством богочасти и јавне наставе у Будапешти, јеромонах Иларион Гаџански, администратор парохије у Рудни, јереј Драгољуб Живковић, парох у Модошу, и Коста Хаџи у Махали, за тим удове попадије Милица Јакшић, Марија Кириловић, Јулијана Томић, Јулијана Томашевић и Даница Милетић, те срп. прав. црквени општина у Иванди. Известиће се путем окр. прота подручно свештенство о односној окружници вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе у Будапешти, у предмету бележења извода, који се издају из црквених матричних књига о уносима у исте књиге збившима се после 1. окт. 1895. — Узет је на знање отпис вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе у Будимпешти у предмету припадности источно прав. општине у Ход. М. Вашархељу под јурисдикцију романске прав. епархије арадске, дочим је ова епархијска власт упућена у том предмету на пут редовите грађанске правде. — Предложиће се вис. кр. уг. министарству богочасти и јавне наставе табеларни исказ о свештеницима ове епархије, којих доходци не износе 800 фор. годишње. — Узето је на знање поднашање президијалним путем извештаја Његовој Светости патријарху српском, о неким подацима, што се односе на јереја Димитрија Којића, пароха у Срп. Боки. — Поднеће се извештај Њег. Светости патријарху српском, у притужбеном предмету неколико Станчевчана против јеромонаха Спиридона Оберкнежевића, администратора парохије у Станчеву. — Учињено је сходно расположење у деобном предмету Срба и Романа у Сараволи ради употребе заједничке богомоље и разврстање имовинске заједнице мирним путем. — Упућен је протојереј Ника Николић, да проведе истрагу против администратора парохије у Краљевцу усљед притужбе тамошње црквене општине против истога администратора због неких некоректности његових. — Припуштен је јереј Павле Милићев, лични капелан у Срп. Итебеју, полагању стечајног испита и упућен је претседник односног испитног поверенства, да му одреди рок за полагање истог испита. — Предложиће се с препоруком јеромонах Исидор Михајловић вис. кр. уг. министарству богочасти и јавне наставе ради получења државне припомоћи. — Одређено је вођење истраге у предмету пријаве јереја Партенија Сивчева, пароха у Т. Бечеју, против протојереја Милоша Рајковића, пароха у Врањеву, као и у предмету пријаве Јована Малетића против споменутог јереја Партенија Сивчева због саблажњивих призора, што су се збили у Т. Бечеју, пригодом погреба пок. Даринке Малетић. — Узети су на знање односни извештаји окр. проте Ђорђа Влаховића о исповести свештеничкој у протопрезвитерату вел.-кикиндском, као и о испитима одржаним из веронауке у разним школама вел.-кикиндским. — Узето је на знање президијалним путем учињено расположење у погледу постављања јеромонаха Исидора Михајловића администратором парохије у Арадгају, јереја Викентија Поповића, администратором парохије у Торњи и јеромонаха Арсенија Путића администратором парохије у Шурјану. — Упућена је срп. прав. црквена општина у Јозепову, да кроз лечнике даде установити природу, степен и трајање болести оболелог тамошњег пароха јереја Светозара Павловића, да би се даљи кораци предузети могли. — Дано је упутство парохијском свештенству у Срп. Св. Петру у погледу места, на ком се имају чувати Матичне књиге и начина како да се обављају уноси у те књиге. — Издано је на изјашњење *јереју* Стевану пл. Видаку администратору парохије у Араду више тужаба управног одбора срп. прав. црквени општине у Араду. — Узет је на знање извештај др. Светозара Димитријевића, епарх. фискала о подизању парнице против наследника пок. Лауре од Мочоњи ради осигурања Фењској св. цркви завештаних 200 фор. а вр. — Саопштиће се преосвећеном господину ром. прав. епископу арадском извештај срп. прав. црквене општине у Падру у предмету имовинске деобе тамошњих Срба и Романа. — Подастреће се с препоруком високославном саборском одбору у Карловцима молбенице јеромонаха: Дамјана Војновића и Самуила Поповића, администратора парохије у Хрњакову и Фењу ради подељења припомоћи из ерархијског фонда у сврху лечења. — Дано је сходно упутство срп. прав. црквеној општини у Сараволи у погледу начина исплате оштетне своте тамошњих Романа и у погледу плаћања одштете од стране Романа Србима за употребу одежда, звона и т. д, при функцијама које се обављају изван цркве. — Потврђен је односно потписаће се уговор извластбени у погледу једног комада ђалинске парохијске сесије и учиниће се сходно расположење ради осигурања прихода односне куповнине са срп. прав. свештеника у Ђали. — Препоручиће се вис. кр. уг. министарству богочасти и јавне наставе ради получења државне припомоћи удове попадије Персида Јовановић и Јелена Попић. — Дозвољено је јереју Стев. пл. Видаку, адм. парохије у Араду продужење рока за поднашање затражених изјашњења на неколико тужаба срп. прав. црквене општине у Араду против њега поднесених. — Узет је на знање извештај проте Кузмана Станића о томе, да је одржао исповест са свештенством свога протопрезвитерата дана 15. (27.) маја 1896. — Изаслан је прота Кузман Станић, да извиди на лицу места у Иванди пријаву, поднесену против тамошњег администратора парохије јереја Јована Јовановића због неких дисциплинарних преступа; исто тако јереј Јован Новаковић админ. протопрезвитерата арадског, да извиди на лицу места у Турској Кањижи пријаву против тамошњег пароха јереја Милана Димитријевића због разних антиканоничких преступа. — На основу поднесене исцрпне пријаве јереја Јована Гавриловића, пароха у Десци о саблажњивом призору, збившем се дана 28. априла (10 маја) 1896. у срп. прав. св. храму тамошњем, упућен је овоепархијски фискал, да казнену пријаву код надлежног др-

жавног одветништва учини и о исходу те криминалне парнице у своје време извештај свој поднесе. — Узет је на знање односни извештај протојереја Нике Николића, пароха кнешког, о извиђењима обављенима у Малом Бечкереку у предмету безуспешно чињеног покушаја, да склони тамошње Србе и Романе и на даље заједничко саживљење, па је о резултату тога званичења извештен и преосвећени господин ром. прав. епископ арадски. — Спроведен је архидијецезалној конзисторији на даље званичење с препоруком молбеница јереја Милнвоја Милошевића пароха у Оросламошу, да буде припуштен к избору пароха у Старој Пазови. — Упућен је Лаза Богојевић учитељ у Београду, иначе свршени богослов, да се обрати непосредно на високо кр. уг. министарство богочасти и јавне наставе у Будапешти ради признања његове у Београду добивене богословске сведоџбе ваљаном и у Угарској. — Позван је јереј Милутин Думић, парох у Меленцима, да се потање изјави у ствари за једну годину дана мољеног отсуства из своје парохије. — Одређено је извиђење на лицу места пријаве јеромонаха Исидора Михајловића против јеромонаха Митрофана Шопшошанова у предмету уживања парохијске баште у Арадгају. — Подастреће се високославном саборском одбору у Карловцима односни исказ у предмету осигурања мировина свештеничких удовица и сирочади у епархији темишварској.

ДОПИСИ.

Госпођинци, 3. (15.) јула. (*Наш бележник и његова посла.*) У нашој некада са своје слоге далеко чувеној општини, — као што рекосмо у прошлом допису — почео је раздор да сеје злогласни бележник *Јаша Вуков*, са својим неким пришипетљама, које по бирцузима части и с њима банчи, док би требао да нас љуби, што смо га прво као *римокатолика* а друго што готово *никакве спреме нема* за бележника изабрали. Сваким даном чини злоупотребе, у политичној а тако исто и у црквеној општини и то преко претседника црквене општине, који га у свему слуша и по његовом савету ради и ако не ма потребе, да се бар сад, кад није општ. касир више, бележнику умиљава, — а сваког оног свесног становника, који бележниковим злоупотребама и самовољи на пут стаје и смета му, тога денунцира и до крајности гони.

Председник по наговору бележниковом грдне штете прави црквеној општини, и баш очигледно пропада црквени иметак.

Прошле године пронађена је и званично констатована проневера у нашој црквеној благајни од 1200. фор. и усљед тога 7. (19.) априла прошле године донесе црквена општина једногласан закључак под бр. 18. да се адвокат узме и кривична пријава против кључара благајне суду учини — овај је закључак и извршен и истрага беше у току, — но наш председник савове црквену скупштину за 9. (21.) јуни о. г. и предложи, да се у овој ствари адвокату дато пуномоћије одузме, без икаква разлога, и стави овај предлог на гласање; већина је била томе противна, но он се не осврташе на већину и ова се расрди и из седнице изађе а он са мањином донесе закључак под бр. 20. да се адвокату у ствари проневере дато пуномоћије одузме.

Пре неки дан држана је лицитација за зидање нове вероисповедне школе и ма да је била са 400 фор. јефтинија понуда, председник изда зидање са 400 ф. скупље — ал' тог скупљег је подузимача бележник препоручио, и том се зидање дати мора ма пошто било, — може л' ту човек да не посумња у чистоту таковог рада?

Чивут држи залишну сесију у аренду, и по уговору дужан је треће т. ј. ове године $^1/_4$ земље угар оставити, но он је међутим сву земљу другима под аренду издао, и ови су сви земљу ове године и засејали, — председник са да тражи сведоке који ће сведочити, да је Чивут лане угар оставио — а међутим шта је било, Чивут није могао лане земљу продати, пошто је хтео, него је морао доцније наполе и на треће давати, пак му је 1 ланац остао, који нико није хтео да узме, и сад председник српске православне општине иде на руку Чивуту, да овај уговор изигра — ал Чивут је бирташ!

Не води л ово очигледној пропасти иметка црквенога, када председник по упутству бележника проневеру од 1200 ф. намерно хоће да затаји, и на зидање школе 400 ф. више издаје него што би морало бити.

Ово су упливом бележника у црквеној општини учињене злоупотребе, а каквих злоупотреба тек има у политичној општини, где је бележник све и сва и по своме ћефу злоупотребе фабрицира.

Наша општина има 400 ланаца земље, коју смо за издржавање дали, пак своје потребе подмиривали из тога и од попаше коју на марву плаћамо, а недостатак подмирује разрезом, који годишње 10—20 новч. по порезној форинти износи. Овај је разрез увек до пролетос, у јесен, кад људи рану саберу, купљен а то за то, што је општ. земља тако удешена, да се полак у јесен а полак у пролеће под аренду издаје, и да општинска каси никада без новаца не остане, па као сваке године, тако је и пролетос више него 200 ланаца, јер је још земље од пашњака за општину узето, под аренду издато.

Савесна манипулација бележникова дотле је општину дотерала, да ма да се сваке године земље од пашњака одузима и под аренду издаје, никад готово ни крајцаре у општинској каси нема, и тако пролетос чим је општ. земља под аренду издата, почне се прирез, ма да је свет у највећој оскудици био, са екзеквентом и полицијом терати. Људи шта ће, сила бога не моли, морају прирез да плаћају, ал осим тога, буду натерани, да на прирез за опомену по 5 н. уплаћују, а на друмовину на своте испод форинте не само опомену 5 н. него још 2 н. камате и 2 н. екзекуције, по закону пак нема се на општински прирез никаква пристојба узимати, а на своте испод форинте не узима се никаква пристојба ни на државни порез.

Сумњамо да има таковог чуда још у којој општини, да се људи натерују да и оно плаћају, што законом одређено није — јест, ал нико нема ни Јашу Вуковог за бележника!

Незаконито ово купљење пристојби, падало је тешко свету, и неколицина оду на тужбу фесолгабирову г. *Исидору Николићу*, коју овај прими, са сваким записник узме, и обећа да ће у овом предмету истрагу повести, но међутим се г. фесолгабиров предомислио јер истрагу до данас водио није, ал ипак да нешто уради, нареди да се утеривање прореза обустави и да се то и у општини обзнани, да је обустављено.

Наредба ова г. фесолгабирова обнародована је на пијаци, где се деси и *Лазар Марић*, честита старина, који када је ово чуо, рекне около стојећима: *„Наша се управа укаљала, па не сме да фендује“*. Међу около стојећим, нашло се и три чанколизе бележникове, које оду одмах бележнику и јаве, шта је стари Марић рекао, — овај одмах денунцира Марића г. фесолгабирову — г. фесолгабиров подмете свога солгабирова, те дај Марића због тога на одговор — те по 46. §. XL. зак. члан. из год. 1879. који гласи: *Ако ко званичницима, ил званичним органима при вршењу званичне дужности смета и т. д. може се до 100 фор. новчане глобе каштиговати* — и осуди Марића на 50 фор. новчане глобе, — Марић није против ове осуде ни апелирао — него је глобу од 50 фор. платио, јер зна, да врана врани очи не копа.

Заиста је жалосно да има такових солгабирова, који §. натрашке тумаче — и којима је и плајаш званичан орган. Та ваљда је плајаш општи *слуга* а не *власт*, ал морало се бележниковој денунцијацији задоста учинити, па макар се и о закон огрешило.

Бележник Јаша Вуков толико се целој Марићевој породици на душу попео, да баш хоће да их и морално и материјално упропасти, и где год може шкоди им. Стари је Марић имао од преко 30 година бирцуз у својој кући, која је шилт била, пак и сад право за точење имао, но бележник је дотле бургијо и денунцирао док му ову одузели нису, доцније затражи Марић дозволу на жену, али га одбију, за тим на сина Богољуба, но опет га одбију и на послетку на овога жену, но и ову одбију. Молба је увек с тога одбијена, што за сваког се пита општина, да ли му се дозвола дати може, а бележник онда опише Марића, да су *радикали*, да је у њиховој кући *скуп радикала* — да тамо *снују завере* против владе и њених органа, а дирекцији и не треба више, него молбу одбије, те сада ли због обести бележникове, нема ова породица занимања, него мора скрштених руку да седи.

Ми смо све ове и друге злоупотребе и самовоље бележника *и министарству и жупанији* па и *фесолгадирову* пријавили, ал то је све бадава, јер кога тужиш кадију; а коме тужиш — кадији — па тако и ми пролазимо, но кад је нов г. фесолгабиров дошао чули смо га где говори, да ће он бележнике у корди држати, и не ће им дозволити, да самовољно пашују — ми у ово веровали нисмо, јер смо знали да жупанија не иде на то да нас *са фесолгабировом усрећи, него намешта људе, који нас и невермају и размећу се по својој вољи* — а знали смо и то, ма да је наш г. фесолгабиров говорио: *„Ја ћу са бележником целу ноћ пити а сутра дан ћу га суспендовати,* да од тог говора ништа бити не ће, јер само смо чекали да г. фесолгабиров у нашу општину дође, — пак братимство са бележником попије, и одмах да се уверимо да ће све другчије бити — као што и јесте. Сад ако ко оде на тужбу г. фесолгабирову и бележника тужи, тог неће ни да слуша, а како би и смео бележнике казнити, кад онда неби имао с киме веселити се. Г. фесолга ако има у којој општини посла, тај се брзо сврши, и онда се званично по 24 сата код бележника пије и весели. Да је пак нашем г. фесолгабирову мало стало до општег добра а више до провађања сведочи ово:

Наша политична општина држала је своју пролетњу редовну главну скупштину под председништвом г. фесолгабирова, у којој су рачуни од 1895. године читани, и требали се у претрес узети, — но пошто ови нису 15 дана на општи углед истављени били, неколицина општ. представника умоли г. фесолгабирова, да се седница одгоди, да они рачуне прегледе, али г. фесолгабиров место да је ову молбу уважио, рече, да се рачуни и *неморају на општи углед истављати*, јер то је само обичај — из овог поступка види се колко је г. фесолгабирову до истине и правде, и колко му општи интерес на срцу лежи. Толико за сад о нашим јадима, које нам чини наш бележник. +

Вести из места и са стране.

Заједнички пут у Русију. Како је сада у Нижњем Новгороду отворена сјајна сверуска изложба, то се код многих Срба породила жеља, да походе ту изложбу и уједно посете и друга места руска. Да би тај пут што више олакшан био, намеравају из Београда у већем броју заједно да се крену на тај пут, те им се и из других крајева могу Срби прикључити, Тога ради доносимо нашим читаоцима позив, који је у ту сврху издат, а који овако гласи:

„Као што је раније објављено: „Београдско певачко друштво“ које стоји под највишом заштитом Његовог Величанства краља Александра I., путоваће у другој половини месеца јула у Русију, својој словенској браћи у походе, и приредиће концерте у неколиким градовима велике Русије. Том приликом друштво ће собом и госте водити. Ко се дакле жели друштву као гост прикључити, позива се овим; да се изволи пријавити или друштвеном благајнику г. Пери Николајевићу, благајнику Београдског Кредитног Завода, или г. Димитрију Ђорићу, књижару. Рок је пријаве до 5. јула т. г. Друштво ће путовати овом пругом: Београд Пешта-Лемберг-Подволочест-Волоческ-*Кијев-Москва-Нижњи Новгород-Москва-Петроград* и натраг пругом Петроград-Варшава-Одерберг, или евентуално: Петроград-Александрово. У местима која су крупније штампана, друштво ће се задржавати и концертирати. Цео овај пут коштаће за госте 400 — четири стотине — динара у злату од особе, који се одмах при пријави полажу. За овај новац гост ће имати: *подвоз* у II. класи на брзим возовима — без вожње на колима — *стан* на целом путу где се друштво задржавало буде; *бесплатан улазак* на свима концертима и *место на засебној лађи* за шетњу по Волзи. Пут ће трајати око 25 дана. Полазак је из Београда. Дан поласка објавиће се доцније. Према пословнику друштвеном: Помажући чланови — који су непрекидно најмање 5 године друштво помагали — имају 10% рабата. Београд 5. јуна 1896. год. Управа „Београдског певачког друштва.“

Претворио се у политички лист. Досадашњи суботички лист под насловом: „*Суботичке Новине*“ претворио се у *политички лист* почевши од 7. (19.) јула.

Гости. Данас у уторник походили су нас у уредништву нашег листа: г. *Риста Ј. Одавић* и Рус г. *Василије Николајевић-Корабљев*, кандидат професуре из *Петрограда*.

Срби у Сарајевској гимназији. Изишао је извештај *сарајевске гимназије* за прошлу годину, и по њему било је у заводу 407 ђака, од којих су 200 *православни* 49 мухамеданци, 118 католици, 37 чивути а 3 других вероисповеди. Према томе све заузимање хрватске господе у наставном одељењу, да православне разним мерама сузбију на корист других, било је узалудно, те уз све то што у Сарајеву има само седми део православних, а врло много католика чиновника, а на заводу не само да треба од лека тражити Србина професора, већ се човек управо мора чудити хајци, која се диже против православних Срба ђака и оних који исповедају Српство, — православни куд и камо надмашују остале вероисповеди. Но ипак не верујемо да ће Калај можда увидети да противу прав. Срба не може успети а још мање да ће напустити наставну политику, која сузбијањем, за културу најспособнијег елемента у земљи, велику штету и застој наноси.

Промоција петорице Срба. Из Беча јављају, да је тамо 4. (16.) јула промовисано на свеучилишту *пет* Срба на част доктора филозофије, и то: Ђорђе Ђокић из Сарајева у Босни; Гавро Манојловић из Загреба у Хрватској; Станоје Станојевић из Новог Сада, Јован Радонић из Мола у Бачкој и Димитрије Антула из Београда у Србији. Живили на корист своме српском народу!

Земљотрес у Босни. У прошли четвртак после подне био је земљотрес у Јајцу, Травнику и Купресу у Босни, који је трајао више минута и који се сутра дан у јутру опет поновио.

Французи и Срби. Колико су живе симпатије између Француза и Срба, томе могу послужити за доказ и ове две појаве. Познати француски научник Алберт Мале био је у више вароши, те је пододборима „Француске Алијанције“ држао предавања о Србији. Французи су одушевљено полазили и пратили ова предавања. Али нигде није дошло до таких одушевљених демонстрација за Србију и српски народ, као у Шалону. Када је г. Мале завршио свој говор о Србији, српскоме народу и српским аспирацијама, одушевљени Французи стали су френетичним усклицима да поздрављају Србију и српски народ. Цела је публика захтевала да се свира српска химна, те ју је, као и марзељезу, стојећки саслушала. На јесен се спрема г. Мале да држи низ предавања о Србији и српском народу. — Друга је појава још значајнија. У седници краљ. српске академије наука, за време бављења кнеза Николе у Београду, прочитано је писмо француског министра просвете Алфреда Ромбоа, којим захваљује, што га је академија изабрала за свога члана. Рамбо је један од највећих историка. Написао је велику историју Русије, а сада издаје са Сорелом историју света. Он је изврстан познавалац српске прошлости и велики пријатељ нашега народа. Као професор Сорбоне предавао је лане једнога семестра историју српскога народа, а завршио је апологијом Српству, која се својом топлотом може мерити са оним што су до сада о нами писали други светски великани. Рамбо је тада назвао Србе Французима истока. Карактеристично је, да је у седници српске академије у присуству српских владалаца читано писмо француског министра просвете, који је говорио о српској прошлости и написао историју Русије.

Највећа књига на свету. *Кут-Дау*, тако се зове та највећа књига на свету, коју је не давно описао *Милер*, универзитетски професор у *Оксфорду*. Из Милерова описа дознајемо, да је књига Кут-Дау нађена у *Бирлеи* у светом граду Мандалару. У овом граду има 700 пагода (храмова) и у тим храмовима је нађена ова знаменита књига. Ова књига садржи у себи основе будизма, и није писана на артији него на мраморним плочама. Има свега 729 плоча, а толико исто има ова књига и глава. Свака плоча чува се у својој црквици од трепа. Књига је подељена на 3 дела, и сваки се део зове питака, а сва три дела заједно зову се трипитака. По рачунању будистичких свештеника у целој овој књизи има 275.230 речи и 8,808.000 писмена. Дакле по својој садржини већа је од библије и корана заједно. Године 1857. по наредби Миндомина, бирманског раце исписана је ова књига са плоча на хартију и до данас је највећа књига на свету.

Овим месецом наступила је трећа четврт „Заставе“, за то молимо наше штоване претплатнике, да обнове своју претплату, а старе дужнике, да свој дуг што пре намире, да им не би лист обуставити морали.

Трговина

Нови Сад, 10. јула. Пшеница прве каквоће 6 ф. — новч. Пшеница средња 5 фор. 80—90 нов. Пшеница лакша роба 5 фор. 50—60 новч. Наполица 5 фор. — — н. Јечам 3 ф. 10—20 нов. до — н. Зоб 5 ф. — — — н. Кукуруз у зрну 3 ф. 50—60 нов. Маст 50 фор. Сланина сува 50 ф, дебела паљена 52 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки . 36— — н.
„ средњи . . . 34— — н.
„ лаки . . . . 30— — н.

Све од 1 килограма.

Теоци . 8—16 ф. по комаду.
Јагањци 6—12 ф. по пару.
Овци . . — — — ф. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

8. јула било је . . . 4·16 мет.
9. јула било је . . . 4·09 мет.

Најновије вести.

Похода руског цара. У Берлину и ако су склопили програм за дочек руског царског пара, ипак не знају за јамачно, да ли ће цар и тамо доћи, а то тим мање, пошто је и *руски посланик тамошњи отпутовао на двомесечни отпуст.*

Немири на Крети. По вестима са *Крете* изгледа, као да ће Турци употребити садашње мировање на *концентрисање* своје војске а за тим да ће поново напасти хришћане, услед чега су хришћани у великом страху и *огорчену*, што им *атински централни комите* не шаље довољно патрона, што би могао да учини, кад би хтео.

СЛАВНОМ УРЕДНИШТВУ „ЗАСТАВЕ“

у Новоме Саду.

Молим вас врло лепо, да у хатар истине ово неколико редака у ваш лист штампати дати изволите.

У 89. броју „Заставе“ од ове године, под насловом: „*Ко бира посланике у Шајкашкој?*“ штампан је један одломак из књиге „*Успомене из мога живота*“, које је написао *Милош Димитријевић*, бивши претседник „Матице Српске“, и у том одломку писац говорећи о свом извештају, који је као бивши земаљски посланик шајкашког изборног среза године 1891. у Жабљу пред искушљеним бирачима својим о ритској ствари давао, наводи од речи до речи и ово:

„Кад сам завршио свој извештај, поздравио ме је прота жабаљски и рекао је при свршетку говора: „*Бираћемо вас, господине, из благодарности за посланика, док сте год живи!*“

Ово пак не стоји, бар тако не, у колико писац те речи мени меће у уста, и за то сам слободан за доказ тога следеће навести.

Пре, дакле, него што ће поменути земаљски посланик у Жабаљ доћи, да рачун о своме раду бирачима положи, г. Петар Е. Сарајлић, велеседник у Жабљу, замолио ме је, да га ја при доласку на граници хатара жабаљског поздравим. Ја сам се у први мах опирао томе, које из разлога тога, што не само, да ја нисам учествовао при избору његовом за посланика, него и с тога, што сам тек скоро у Жабаљ као прота дошао, а и за то, што се онда већ поговарало, да ће и садањи земаљски посланик, који онда надсолгабиров код нас беше, као кандидат ступити. Но кад ми он рече, да то желе од мене осим њега још и Паја Гајишин и Новак Локић, ја сам се онда примио тога, али тако, да ни једном речи не додирнем будући избор. И тако сам ја са г. Петром Е. Сарајлићем изашао пред њега и на граници хатара жабаљског изјављујући му радост бирача његових, што ће имати прилике, да чују о његовоме посланичком раду, са неколико лепих, пристојних речи поздравио га са добродошлицом. То је дакле моја улога била, коју сам ја имао том приликом по вољи речених пријатеља својих, да вршим.

О извештају пак његовоме, као земаљ. посланика, који је он тога дана у подне на сред „плаца“ код крста у Жабљу својим бирачима давао, ја знам само толико — да га је после свршеног извештаја његовог, који је добро од присутних бирача примљен био, поздравио г. Петар Е. Сарајлић и захвалио му се на његовоме раду.

Дакле — како ја нисам поздравио га после датог нам извештаја његовог, то му нисам могао ја ни рећи оне речи, које ми се том приликом у уста мећу, него наравно онај, који му се после саопштеног извештаја, на његовом раду захвалио. Но, шта му је дотични у том свом говору рекао, и да ли је баш са тим речма свој говор завршио, као што писац вели, то ја не знам.

Оволико дакле на поменути одломак из књиге „*Успомене из мога живота*“, које је написао *Милош Димитријевић* бивши председник „Матице Српске“ имао сам приметити.

У Жабљу, 23. јуна 1896.

Са одличним поштовањем

Милош М. Папић,

окр. прота жабаљски.

ПОЗИВ

у

РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

СРПСКОГ УЧИТЕЉСКОГ КОНВИКТА

У НОВОМЕ САДУ,

која ће се држати у среду 24. јула (5. августа) о. г. пре подне у 9 сати у дворани српске више девојачке школе.

Пре скупштине држаће се парастос упокојеним члановима и добротворима у св. Николајевској цркви.

ДНЕВНИ РЕД ЈЕ:

1. Одоставерење чланова.
2. Помен мртвих.
3. Извештај председников о раду управног одбора за прошлу годину.
4. Извештај надпрегледачког одбора о рачунима за 1895. годину.
5. Предлог одбора:
   а) за установљење наплате за питомачка места;
   б) за избор надзорника и надзорнице;
   в) за избор питомаца.
6. Предлози појединих чланова.
7. Избор часника и управног одбора.
8. Избор одбора за надпрегледање рачуна.
9. Избор тројице за оверовљење записника.

У Новом Саду 9. јула 1896. год.

Управни одбор.

Примедба. У смислу §. 10. имају права на питомачка места само они чланови, који су исплатили своју чланарину. Који се не пријаве за питомачко место до 20. јула (1. августа) о. г. не могу после тражити то за целу школ. 1896/7. годину. У смислу §. 19. друштвених правила, мора бити присутна четвртина редовних чланова, да се може скупштина држати.

Огласи.

Ко треба у вечерњим дневним сатовима у Новом Саду књиговођу и кореспондента на српском или на мађарском језику, нека се изволи за извешће упитати у администрацији овог листа. 316 2—2

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

Од стране политичке општине Ђурђевачке овим се ставља до знања, да ће иста у смислу закључка општинског већа доленаведене општинске земље 10. августа (по римском) т. г. пре подне у 8 сати на 6 година путем јавне лицитације на лицу места под закуп издавати.

Под дражбу долазе следеће парцеле:

1. Бостаниште и Старе Леје I. класа ораће земље 281^{1478} катастралних јутара, лежи уз „Девењ“ непосредно под селом;
2. „Пустара“ I. класа ораће земље 54^{755} катастрални јутара, лежи код жабаљских винограда.
3. „Горње Леје“, горња ораћа земља 25^{775} катастралних јутара.
4. Пустара и Прогоњ пашњак 85^{710} катастралних јутара по 1600 квад. фати.
5. „Горње Леје“ горња ораћа земља 27^{209} катастралних јутара.

Позивају се дакле сви они који се желе у дражбу упуштати, да горепоменутог дана у Ђурђево на лице места доћи изволе.

У Бач-Ђурђеву, 4. (16.) јула 1896 год.

ДУШАН Л. МОШОВИЋ, 327. 1—3 ПЕРА ВРБАШКИ,

општински бележник. општин. подкнез.

МАНУФАКТУРНА И МГШОВИТА ТРГОВИНА

СВЕТОЗАРА НИКОЛИЋА

У МЕЛЕНЦИ

потребује три помоћника, вешта продавца и солидна, два за мануфактуру и једног шпецерајисту. 325 2—3

СТЕЧАЈ.

У српско-православним основним мушким и женским школама као и у српској вишој дјевојачкој школи у Сарајеву упражњена су нека учитељска мјеста.

Плата је за учитељице 600 фор. (шест стотина фор.) а за учитеље 800 фор. (осам стотина фор.) сјем тога стан у нарави и огрев или умјесто тога 200 фор. (двије стотине фор.) годишње. — Ако ко од молитеља — односно молитељица — има вишу педагогију и оспособлење за вишу дјевојачку школу имао би по 200 фор. (двије стотине фор.) годишње више плате и првенство за вишу дјевојачку школу.

И учитељице као и учитељи, који буду изабрани, имају послије сваких пет година службовања повишицу од 50 фор. (педесет фор.) — а у име путног трошка сада ће добити 30 ф. (тридесет фор. а. вр.)

Молитељи имају доказати: да су Срби — односно Српкиње — православне вјере и да су прописане науке свршили.

Молбенице са потребним документима, као и свједоџбу од политичне власти о владању, нека се поднесу потписаном школском одбору најдаље до 20. јула о. г. по старом календару.

У Сарајеву, 28. јуна 1896.

309 3—3 Одбор српско-православних школа.

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на место **књиговође** код „*Прве тителске штедионице деоничарског друштва*“ са годишњом платом од 600 фор.

Поред квалификације у двоструком књиговодству и знања кореспонденције на српском и немачком језику, имаће првенство они, који су служили у сличним заводима.

Рок пријави је 15 дана после трећег уврштења овог стечаја у новинама.

Пријавити се ваља

УПРАВА

„Прве тителске штедионице деоничарског друштва“ у Тителу.

324 2—3

ДАНИЛО ГЕРГУРОВ

У СОМБОРУ

потребује за своју **гвожђарску трговину два** вешта помоћника. Рефлектанти морају осим српског, потпуно немачким и мађарским језиком владати. — Својеручно написане понуде ваља на исту тврдку упутити. 329 1—3

Позивање и признање

ЗБОГ СЕОБЕ МОЈЕ РАДЊЕ У НОВОМ САДУ

НА ПИЈАЦИ ФРАНЦ ЈОСИФОВОЈ,

У КУЋИ БРОЈ 7. ПРЕКО ПУТА ОД „ГВОЗДЕНА ЧОВЕКА“

ПРОДАЈЕМ ОД ДАНАС, ПАК ДОК ЕСПАПА ТРАЈЕ:

одело за господу, за госпође и за децу

ЗА 50%

испод цене произвођачке, из прве руке.

Нека дакле нико не пропусти згодну ову и повољну прилику: **за мало новаца купити себи добре хаљине**, јер зна се свуда, како ја као **произвођач из прве руке и велики индустријалац** држим на својим стоваришћима и продајем само-самцито **солидан и добро израђен еспап, таким повољним приликама, да се могу одупрети свакој и ма где конкуренцији часном и поштеном** а никако **посао вашарски**.

И како ја и у **свакој већој вароши аустро угарској монархије, па и у иноземству имам своје ФИЛИЈАЛЕ**, одељења радње моје велике: то сам ја у **таким повољним приликама, да се могу одупрети свакој и ма где конкуренцији** и са сваком се такмачити.

Јемчећи се свакој п. т. муштерији **часном и поштеном** послугом — потписујем се

С високим поштовањем

М. НАЈМАН.

РАДЊА МИ ЈЕ ОСНОВАНА 1845. ГОДИНЕ.

ФИЛИЈАЛЕ, одељења су: у Бечу, Будимпешти, Араду, Дебрецину, Темишвару, Великом Вараду, Загребу, Реци, Трсту, Љубљани, Сарајеву. Београду, Крагујевцу, Софији и т. д. 181 11—

ПРЕПОРУЧУЈЕ и ШАЉЕ НА ЗАХТЕВ

СВОЈ ИЛУСТРОВАНИ ЦИЈЕНИК СЛЕДЕЋЕ РОБЕ:

ПЕТАР НИКОЛИЋ

Загреб

ИЛИЦА БР. 7.

I. КАТ.

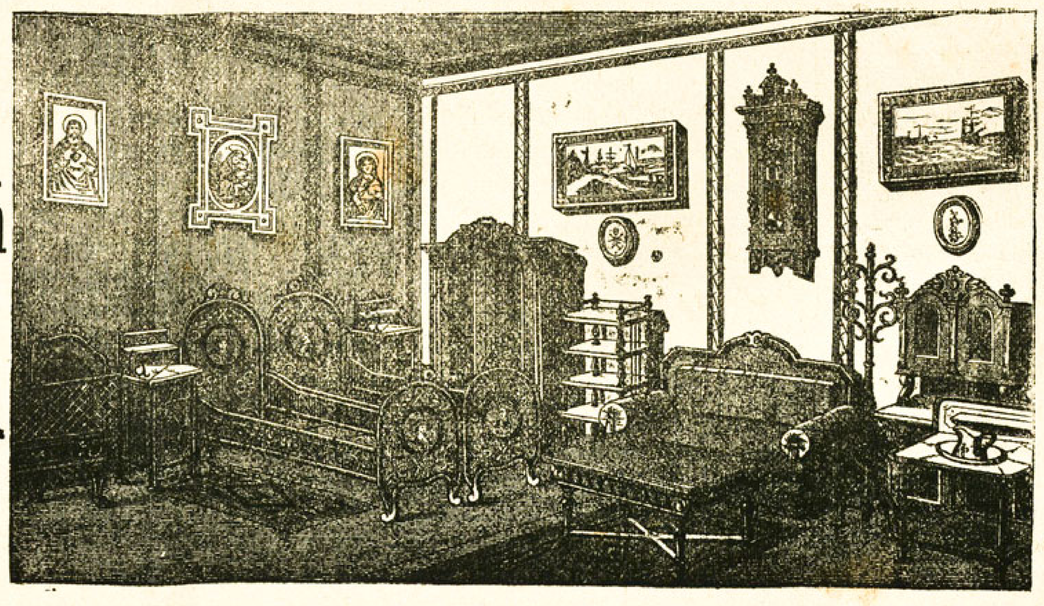

ПОКУЋСТВА:

(Möbel)

дрвеног, гвозденог и тапетираног, фотеља, столица и канабета.

ЈЕДАЛА

од кина-сребра које је правим сребром посребрено.

СЛИКА:

српски народни и историјски. Светих икона, кандила, крстова и целиваћих икона за цркву.

ОГЛЕДАЛА

у позлаћеним и дрвеним оквирима.

Сатови за зид и будника.

ЏЕПНИ САТОВА:

златни, сребрни и од Туле за господу и госпође.

Златни и сребрни ланаца за господу и госпође.

КОЛИЦА ЗА ДЕЦУ.

Шиваћи стројева

систем Сингер, Хове, Велер и Вилсон и најновије са о круглим чунком (Ringsshiff).

РОБА ЈЕ БИРАНА ПРВЕ И НАЈВОЉЕ ВРСТЕ

уз гаранцију

ЦИЈЕНА УМЈЕРЕНА И СТАЛНА.

РОБА СЕ ДАЈЕ ЗА ГОТОВ НОВАЦ

И МЈЕСЕЧНУ ОДПЛАТУ.

18 34—

Ценике и прорачуне шаље бадава и франко.

ПЕТАР НИКОЛИЋ, Загреб.

Главни уредник: др. Емил Гаврила. Одговорни уредник Ђока Ђорђевић. Штампарија Ђорђа Ивковића.